Безправне становище жінки-кріпачки (за оповіданням М. Вовчка «Горпина»)

Марко Вовчок вивчала життя кріпаків, безпосередньо спілкуючись із ними. Ці зустрічі й розмови викликали в письменниці жагуче бажання розповісти правду. Особливо цікавило Марка Вовчка безправне становище жінок-селянок.

В оповіданні «Горпина» письменниця створила типовий образ пана-ліберала. Та Марко Вовчок довела, що навіть ліберали можуть бути ворогами українського народу.

Головна героїня оповідання — Горпина. Вона була «білолицею, гарною й веселою, а прудкою, як зайчик: і в хаті, й надворі в'ється, порядкує, господарює, і співає, і сміється, аж чуть гучно її голосок дзвенячий». У Горпини народилася донька. Молода мати не могла натішитися дитиною: співала над нею, цілувала її, хрестила. Горпина нікому недовіряла доньку, навіть на панщину її із собою брала. Тяжке кріпацьке життя дісталося жінці, але радість їй давала донька.

Старий пан, при якому жилося тяжко, помер. Почав господарювати молодий пан, і при ньому жити стало ще тяжче: тепер кріпаки працювали не п'ять, а шість, а потім і сім днів на тиждень. Молодий пан любив жити в розкоші. Улюбленим заняттям пана було грати в карти на гроші. Кріпакам молодий пан обіцяв нові хати, казав також, що мужиків треба й жалувати, і наукам різним вчити. Так мудро десь його навчили. Але ж насправді то все були ліберальні побрехеньки. Кріпакам стало жити важко, як ніколи. Ахати не те що нові не побудували, а й старі порушилися.

Горпині теж довелося взнати ласки пана. У жінки занедужала дитина, а час уже був іти на панщину. Вона ризикнула взяти доньку із собою. Її зустрів пан і розлючено наказав десятнику негайно віднести дитину додому, щоб, мовляв, не відволікала кріпачку від роботи. А на Горпину гримнув і наказав, щоб вона робила діло, якщо не хоче бути покараною. Дитина кріпачки без материнського догляду та будь-якої допомоги померла. Горпина збожеволіла від горя.

Ось такий жахливий випадок із селянського життя розповіла Марко Вовчок. Письменниця була переконана, що кріпаччина є рабством, і що ліберали не кращі за звичайних панів. Марко Вовчок наділила свою героїню всіма позитивними рисами національного характеру, висловлюючи свою любов і повагу до простого народу України.